ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*

เอกศจี ศิริวานิช**

บทนำ

เนื่องจากในปัจจุบันนี้ เราไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ว่ามีประชากรเพิ่มมากขึ้นและมีการบริโภคกันสูงมากขึ้นเมื่อคำนึงถึงการใช้บรรจุภัณฑ์ต่าง ๆ ภายในประเทศก็ย่อมมีปริมาณของขยะมูลฝอยกันเพิ่มมากหลายเท่า เมื่อมีปริมาณของขยะเพิ่มมากขึ้นแต่เราไม่อาจที่จะกำจัดได้หมดให้เหลือน้อยลงหรือให้เท่ากับศูนย์ แต่ในประเทศไทยมีชุมชนการขยายของเมืองเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและถ้าหากไม่มีการกำจัดอย่างเป็นระบบที่ดีแล้ว ก็จะส่งผลหลายประการ อาทิ เช่น ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ภาวะความร้อนเกิดจากก๊าซซึ่งสะสมของขยะทำให้เกิดไฟไหม้ตามที่เป็นข่าวซึ่งเราเห็นได้บ่อยครั้ง และในแต่ละครั้งกว่าที่จะทำให้ไฟในบ่อขยะดับลงได้เราต้องระยะเวลาหลายวันเพื่อที่จะระดมการดับไฟนั้น และยังมีโรคติดต่ออื่น ๆ อีก เช่น โรคติดต่อทางเดินหายใจจากการสูดดมกลิ่นขยะ นอกจากนี้ยังมีการสะสมของเชื้อโรคจากการกำจัดขยะที่ไม่มีประสิทธิภาพซึ่งปนเปื้อนจากสารเคมีที่เกิดจากขยะอิเล็กทรอนิค หรือจากสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่นำไปกำจัดไม่ถูกวิธี หรือจากการที่มีน้ำชะขยะซึมลงใต้พื้นผิวดินปนเปื้อนโดยที่ไม่มีใครเห็นและน้ำดังกล่าวกลับนำมาใช้บริโภคกันต่อไป ในทางสิ่งแวดล้อมการเผาขยะทำให้เกิดภาวะก๊าซเรือนกระจกเข้าสู่ชั้นบรรยากาศและสะสมมากขึ้นและย้อนกลับลงมาเป็นน้ำฝนผสมสารเคมีคืนสู่ธรรมชาติ จะเห็นได้ว่าปลายทางของผลกระทบที่เกิดจากการไม่กำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยให้ถูกวิธีนั้น มีผลกระทบตามมาหลายอย่าง ดังนั้น เราจึงต้องรณณรงค์ให้มีการกำจัดขยะตั้งแต่เริ่มต้นของการบริโภคในทันที เช่น การให้ความรู้กับประชาชนในเบื้องต้น ก็เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกว่าถึงแม้จะมีการบริโภคกันมากแค่ไหน ก็ไม่ต้องกังวลกับจำนวนปริมาณขยะเพราะถึงอย่างไรก็ไม่มีขยะตกค้างและสามารถนำไปกำจัดได้หมด ดังนั้น หน่วยงานหลายหน่วยงานของรัฐจึงต้องนำกฎหมายที่มีมาบังคับใช้ให้เป็นรูปธรรม เพราะกฎหมายที่มีอยู่หลายฉบับเกิดความซ้ำซ้อนของการบังคับใช้โดยไม่ระบุลงไปว่าจะให้หน่วยงานรับผิดชอบ เพราะเมื่อดูตัวบทกฎหมายทำให้ประชานเกิดความสับสนได้ว่าจะปฏิบัติตามกฎหมายใด

---

* บทความนี้เรียบเรียงจากสารนิพนธ์ เรื่อง “**ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ปีการศึกษา 2560

** นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ดังนั้น ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักไทย พ.ศ. 2560 กำหนดให้การมีส่วนร่วมของประชาชนต้องอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเกิดสมดุล โดยประชาชนได้ประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วย หากการดำเนินการใดมีผลกระทบต่อคุณภาพของสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียอื่นใดของประชาชน รัฐต้องประเมินผลต่อคุณภาพของสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนด้วย ฉะนั้นในการดำเนินการอนุญาตให้มีการกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยรัฐต้องระมัดระวังไม่ให้เกิดผลกระทบอย่างเป็นธรรมต่อประชาชน หรือถ้าหากเกิดผลกระทบก็ต้องกระทบต่อประชาชนน้อยที่สุด ทั้งนี้รัฐต้องชี้แจงให้ประชาชนรับรู้ข่าวสารจากหน่วยงานว่ารัฐดำเนินการอย่างไรกับประชาชนทั้งในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติส่วนได้เสีย โดยเฉพาะเรื่องการฝังกลบสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย เพราะทั้งนี้ในการฝังกลบสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยนอกจากรัฐมีหน้าที่ที่จะต้องกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยแล้ว รัฐยังสามารถที่จะให้เอกชนเข้ามาทำหน้าที่ดำเนินการให้มีการกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยได้ด้วยแต่ต้องอยู่ในความควบคุมของรัฐ เพราะข้อดีของภาคเอกชนในการเข้ามาร่วมกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยเนื่องจากทั่วประเทศไทยมีจำนวนขยะมูลฝอยมากทั่วประเทศ ปริมาณที่รอกำจัดมีมากมายและยังไม่สามารถที่จะกำจัดได้หมดสิ้นไป ดังนั้นหน่วยงานของรัฐทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคต้องร่วมมือกันอย่างเป็นรูปธรรมเพราะรัฐบาลได้ให้การสนับสนุนว่าต้องมีการกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยต้องชัดเจน และสามารถกำจัดได้จริง เพราะปัญหาของการกำจัดขยะถ้าเป็นในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งมีประชาชนอาศัยอยู่หนาแน่น ตรอกซอยมีจำนวนมากและภาชนะที่รองรับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยมีน้อยกว่าจำนวนขยะในแต่ละวัน เมื่อในแต่ละวันไม่มีการเก็บขยะได้หมด ทำให้เกิดการสะสมมากขึ้นและในบางพื้นที่รถกำจัดขยะไม่สามารถเข้าไปเก็บขยะได้ ก็ยิ่งทำให้เกิดการสะสมมากขึ้นอีกหลายเท่าตัว ดังนั้นเป็นโจทย์และหัวข้อที่รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐต้องช่วยกันคิดและวางแผนงานของแต่ละองค์กรท้องถิ่นในภาครัฐรวมทั้งนำกฎหมายที่มีอยู่มาใช้บังคับให้เกิดผลกระทบกับประชาชนน้อยที่สุดและต้องนำกฎหมายมาบังคับใช้ให้ได้ผลอย่างจริงจัง ถ้าเราแบ่งระดับของส่วนกลางและส่วนภูมิภาคแล้วโดยจัดการของแต่ละหน่วยงาน อย่างเช่นในต่างจังหวัดมีหน่วยงานองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล อีกทั้งยังมีภาคเอกชนซึ่งได้รับอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐภายใต้คำสั่งของกระทรวงมหาดไทยซึ่งคอยกำกับดูแลอีกชั้นหนึ่ง ในการวางแผนงานกันนั้นต้องเริ่มจากแต่ละฝ่ายต้องระดมปัญหาที่เกิดขึ้นก่อนว่าในเขตของตนเองนั้นว่าจะทำการกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ในทุกๆ หน่วยงานนอกจากสำรวจปัญหาแล้วและต้องยอมรับว่ายังมีปัจจัยอีกหลายอย่างที่จะต้องนำมาบูรณาการร่วมกันให้ได้ กรณีของแต่ละจังหวัดมีพื้นที่ไม่เท่ากัน การอยู่ของประชากรในแต่ละจังหวัดไม่เท่ากัน ดังนั้นการบริโภคขึ้นอยู่กับประชาชนในจังหวัดนั้น ๆ และหากกจังหวัดนั้นมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญก็ยิ่งมีการบริโภคที่สูงขึ้นไปอีก ดังนั้นการกำจัดขยะ ขึ้นอยู่กับการวางแผนให้มีความพร้อมรับกับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในทุก ๆ ด้าน เช่น ในแต่แผนงานต้องจัดให้มีการประชุมหารือ

ร่วมกันในแต่ละเดือน เมื่อได้แผนงานร่วมกันแล้วให้มาดูความพร้อมของบุคลากร ความพร้อมของพื้นที่ที่จะนำสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยไปกำจัดพื้นที่จะต้องเป็นพื้นที่ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงโดยไม่กระทบกับทางสิ่งแวดล้อม และนอกจากนี้หากหาพื้นที่กำจัดในบริเวณจังหวัดนั้นไม่ได้ แต่ต้องนำขยะไปกับกำจัด เราต้องประเมินปริมาณขยะในพื้นที่ก่อนว่าจะกำจัดโดยวิธีไหนจึงจะคุ้มค่าที่สุดและได้ผลดีมากกว่าเพราะมีหลายวิธีที่สามารถกำจัดขยะได้ เช่น การทำปุ๋ยหมัก การเผาขยะ การฝังกลบ แต่การฝังกลบขยะมีหลายวิธีเราต้องเลือกนำมาใช้ให้เหมาะกับพื้นที่ เพราะสภาพภูมิประเทศแต่ละท้องที่ไม่เหมือนกันการจะนำขยะไปกำจัดจะใช้วิธีเดียวกันทั้งหมดทั่วประเทศจึงไม่สามารถจะทำได้ทั้งหมด ดังนั้น เราจึงต้องเลือกให้เหมาะกับพื้นที่ด้วย ประกอบกับเครื่องมือความพร้อมที่จะนำขยะไปกำจัดทางรัฐบาลจำต้องให้ภาคเอกชนซึ่งมีความพร้อมหลายด้านมากกว่าเป็นผู้ที่ลงมือในการรับกำจัดขยะมูลฝอย ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยมีปัญหามาก ๆ เนื่องจากแนวโน้มในปัจจุบันขยะเพิ่มขึ้นมากในทุกพื้นที่ หน่วยงานที่จะทำการกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยโดยมีการเริ่มวางนโยบายจากกระทรวงมหาดไทยในปีนี้ให้ใช้หลัก 3Rs ได้แก่ reuseredew recycleว่าในแต่ละปีจะมีค่าชี้วัดการกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยได้อย่างไร เพราะในนโยบายของการกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยได้วางให้ระดับจังหวัดแต่ละจังหวัดนำไปปฏิบัติ และเมื่อปฏิบัติแล้วมีผลการชี้วัดอย่างไรให้รายงานกลับไปยังกระทรวงมหาดไทย และยังมีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยได้แก่ กรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ,กระทรวงสาธารณสุข กองงานสาธารณสุข , กรมการส่งเสริมปกครองท้องถิ่น ทั้งในสามกรมนี้จะเห็นได้ว่า มีหน้าที่กำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยทั้งสิ้น เพียงแต่ในการปฏิบัติงานแต่ละกรมจะกำหนดการปฏิบัติงานว่าในกองงานที่รับผิดชอบของตนต้องรับผิดชอบอะไรบ้าง เช่นในกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นส่วนกลางแม้จะเป็นผู้วางนโยบายมาให้หน่วยงานการปฏิบัติงานมาให้ส่วนภูมิภาครับไปปฏิบัติ เมื่อส่วนภูมิภาครับนโยบายมาปฏิบัติแล้ว ต้องนำไปปฏิบัติให้ได้ตามแผนงานที่วางไว้ แต่ถ้าหากว่าในส่วนของหน่วยงานระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลต้องการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยร่วมกันโดยสามหน่วยงานต้องมาประชุมและวางนโยบายร่วมกัน เช่นในจังหวัดหนึ่งต้องการวางนโยบายว่ามีพื้นที่ทั้งหมดทั่วจังหวัดมีจำนวนปริมาณขยะจำนวนเท่าไร และหากในหน่วยงานใดต้องการจะกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยไม่ได้ ในสามหน่วยงานนี้ต้องมาหารือร่วมกันว่าจะทำการกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยอย่างไรและวางนโยบายว่าหน่วยงานจะทำอะไรบ้างเมื่อได้แนวทางปฏิบัติแล้วให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดส่งแนวนโยบายกลับยังกระทรวงมหาดไทยว่าเห็นชอบด้วยกับแนวปฏิบัตินั้นและเห็นด้วยหรือไม่ว่าและจะให้นำไปปฏิบัติและสามารถแก้ปัญหาได้หรือไม่ ถ้าสามารถนำไปแก้ปัญหาได้ก็จะลงความเห็นชอบให้มาปฏิบัติ และในระดับเทศบาลซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่กำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยโดยใช้พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยพ.ศ. 2535 และ พ.ศ. 2560 โดยหน่วยงานเทศกิจจะบังคับใช้กับประชาชนในด้านการทิ้งสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยต่าง ๆ ตามมาตรา32

,33,34 โดยหากพบผู้ทิ้งสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยลงบนที่สาธารณะซึ่งประชาชนอาจเห็นได้จากสาธารณะ ให้เจ้าหน้าที่เทศบาลฝ่ายเทศกิจเป็นผู้ให้ประชาชนชำระค่าปรับ เมื่อได้ค่าปรับแล้วก็นำเงินค่าปรับเข้ากองคลังและส่งให้เข้ากระทรวงการคลังต่อไปรัฐบาลต่อไป สำหรับกองสาธารณสุขทำงานเกี่ยวกับกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยเช่นกันแต่มุ่งที่จะกำจัดไปในทางมูลฝอยติดเชื้อและให้หน่วยงานเทศบาลเป็นผู้ดูแลจัดเก็บขยะติดเชื้อต่าง ๆ สำหรับค่าปรับที่กองสาธารณสุขซึ่งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขพบเห็นผู้กระทำความผิดซึ่งหน้า เจ้าหน้าที่สามารถเรียกให้ผู้กระทำความผิดชำระค่าปรับได้ทันที แต่ถ้าประชาชนผู้ซึ่งกระทำความผิดไม่ยอมชำระค่าปรับให้เจ้าหน้าที่กองสาธารณสุขต้องส่งเรื่องให้คณะกรรมการสาธารณสุขเป็นผู้เสนอเรื่องให้เจ้าพนักงานของรัฐเป็นผู้เรียกให้ผู้กระทำความผิดมาชำระค่าปรับแต่ถ้าหากประชาชนไม่ยอมชำระค่าปรับประชาชนต้องถูกส่งเรื่องไปดำเนินคดีมีโทษปรับและโทษจำคุกตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข ปี พ.ศ. 2535 และ พ.ศ. 2550 และ พ.ศ. 2560

สำหรับเรื่องการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยส่วนใหญ่จะเป็นหน่วยงานเอกชนเป็นผู้รับจ้างเขตและในส่วนภูมิภาคก็จะเป็นผู้มาประมูลงานกับหน่วยงานทางเขตหรือทางเทศบาลจัดเก็บสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยโดยอยู่ในข้อกำหนดของทางเทศบาลว่าภาคเอกชนจะต้องเก็บมูลฝอยวันละกี่ตันหรือกี่ลูกบาศก์เมตรแล้วแต่เทศบาลแต่ละจังหวัดจะเป็นผู้กำหนดเพราะในแต่ละจังหวัดจะมีปริมาณสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยไม่เท่ากัน ดังนั้น ขึ้นอยู่กับการบริหารงานของเทศบาลนั้น ๆ ด้วย สำหรับประชาชนในการเสียค่ากำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยของแต่ละครัวเรือนทางหน่วยงานของรัฐจะคำนวณเป็นปริมาณว่าถ้าเป็นครัวเรือนมีขยะจำนวนครัวเรือนละเท่าใดและทางหน่วยงานเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้จัดเก็บค่าธรรมเนียมการทิ้งสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยแต่ละครัวเรือนถือว่าเป็นภาษีอีกอย่างหนึ่ง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย

การนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยมีพื้นฐานความคิดว่า ผู้ก่อมลพิษไม่ได้รวมเอาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมเป็นของทุกสังคม ถ้ามีการมุ่งหาผลกำไรจากการบริหารงานเพื่อให้ได้กำไรมากที่สุด คือถ้ามองในอีกแง่มุมหนึ่งหมายถึง ยิ่งถ้าโลกมีความเปลี่ยนแปลงหรือเจริญมากขึ้นมากก็ยิ่งมีการใช้ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ และมีการเพิ่มผลิตภัณฑ์ที่อำนวยความสะดวกให้ใช้ในชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้น ยิ่งถ้ามีการสร้างผลิตภัณฑ์มากการทำลายสิ่งแวดล้อมและการกระทบกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้นหลายเท่า ดังนั้น รัฐจึงต้องหาวิธีการที่จะต้องมีการควบคุมการผลิตและควบคุมการใช้ของผลิตภัณฑ์ควบคู่กันไปด้วย รวมทั้งมีการเพื่อเป็นการสอดคล้องตามนโยบายในความร่วมมือทางเศรษฐกิจของโลกหลัก ppp ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มประกาศเมื่อปี ค.ศ. 1972 ซึ่ง มาตรการการป้องกันมลพิษที่มีการจัดสรรค่าใช้จ่าย เพื่อที่จะส่งเสริมให้มีเหตุในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติใน

สิ่งแวดล้อมและหลีกเลี่ยงการลงทุนที่บิดเบือน ในการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งหลักนี้เรียกว่า “หลักผู้ก่อมลพิษ” เป็นผู้จ่าย หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานถ้าผู้ใดเป็นผู้ก่อมลพิษควรเป็นผู้แบกรับค่าใช้จ่ายนั้น ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จะอยู่ในราคาสินค้าหรือผลิตภัณฑ์และค่าบริการในกระบวนการผลิตหรือบริโภคซึ่งก่อมลพิษควบคู่ไปด้วย เกี่ยวกับหลักผู้ก่อมลพิษนี้ ได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าโดยหลักนี้คือ ทางเศรษฐศาสตร์ได้มีการรวมต้นทุนการผลิตทางสิ่งแวดล้อมและได้มีการเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมสำหรับการก่อมลพิษ เช่น การเก็บค่าธรรมเนียมในการปล่อยมลพิษ ภาษีที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม และนอกจากนี้ ในประชาคมยุโรป การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งเกิดขึ้นจากการใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมซึ่งมีกิจกรรมที่ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม กำหนดไว้ให้เป็นต้นทุนทางธรรมชาติที่ต้องรับผิดชอบ ในทางเศรษฐศาสตร์ในบางประเทศได้นำมาใช้เป็นเครื่องมือ เช่น การเก็บภาษีของการใช้เชื้อเพลิงที่เป็นน้ำมัน ถ่านหิน ก๊าซ LPG เชื้อเพลิงซึ่งเป็นก๊าซธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมีประเทศนิวซีแลนด์และประเทศนอร์เวได้มีการเรียกเก็บภาษีคาร์บอนเช่นกัน ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นประเทศใดในประชาคมโลก ต่างหันมาใส่ใจสิ่งแวดล้อมและมุ่งรักษาทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น เนื่องจากมลพิษต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นล้วนเกิดจากฝีมือมนุษย์ทั้งสิ้น ดังนั้นไม่ว่าใครจะเป็นผู้ก่อมลพิษหรือกระทบกระเทือนต่อสิ่งแวดล้อม ต้องมีหน้าที่แบกรับภาระการลงทุนและออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่จำเป็นสำหรับการป้องกันและการแก้ไขปัญหามลพิษที่เกิดขึ้น รวมถึงต้องมีหน้าที่รับผิดชอบค่าจ่ายในการขจัดมลพิษด้วย สำหรับในประเทศไทยมีการก่อมลพิษสูงเช่นกัน นอกจากการใช้ผลิตภัณฑ์แล้วยังมีจำนวนสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยมากขึ้นมหาศาลดังนั้นเราจึงต้องนำหลัก ผู้ใดก่อมลพิษผู้นั้นเป็นผู้จ่าย มาบังคับใช้เพื่อเป็นการควบคุมสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยอีกทางหนึ่งด้วย

หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน

ตามหลักกฎหมายของมหาชนและกฎหมายปกครองของประเทศไทยซึ่งแต่เดิมอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับอำนาจบริหารทางการเมืองซึ่งเป็นเอกสิทธิ์องค์กรของรัฐ และเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นการที่หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะตัดสินใจในการดำเนินการเรื่องใด และต้องดูว่ามีกฎหมายให้อำนาจไว้ด้วยหรือไม่ ได้แก่ การมีส่วนร่วมโดยการสมัครใจ การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการดำเนินการของโครงการเป็นการปฏิบัติงานที่มีความคล่องตัว ให้ประชานเข้าไปร่วมแก้ปัญหาอย่างไรในการเข้าควบคุมทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งหมายถึงสถานภาพให้กลุ่มดำเนินการของการมีส่วนร่วม และที่สำคัญต้องเป็นการปฏิบัติอย่างเข้มแข็ง กระบวนการที่มีส่วนร่วมของมวลชนที่เกี่ยวข้องต้องให้ประชาชนใช้ความคิด ความสามารถ แรงงาน ในกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติด้วย โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องทางสังคม สถานภาพทางอาชีพ สถานภาพทางเศรษฐกิจ และเรื่องทางสังคมในเรื่องความเชื่อประเพณี ค่านิยม ของการมีส่วนร่วม ดังคำปรารภของ (Unche Declaration 1972) ซึ่งกล่าวว่า การบรรลุเป้าหมายด้วยสิ่งแวดล้อม “ตามคำประกาศกรุงริ

โอ ค.ศ. 1992 ข้อ 10 ได้กำหนดว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนทุกระดับในด้านการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมต้องอาศัยกันในทุก ๆด้าน เพื่อให้เกิดการยอมรับความรับผิดชอบของเมืองและสถาบันทุกระดับรวมถึงชุมชนทุกระดับด้วยหลักการดังกล่าวเป็นการยอมรับอย่างกว้างขวางในหลักการมีส่วนร่วม 3 ประการดังนี้

1. ด้านสิทธิการมีส่วนร่วม อย่างกว้างขวางโดยการเผยแพร่ข้อมูลของสาธารณชน

2. การเข้าถึงข้อมูลหน่วยงานรัฐซึ่งอยู่ในความรับผิดข้อมูลด้านข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงกิจกรรมที่อาจเป็นอันตรายต่อชุมชนของตนเอง

3. การเยียวยาความเสียหายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

หลักการกระจายอำนาจท้องถิ่น

หลักการจัดระเบียบการปกครองเป็นหลักพื้นฐานของการจัดระเบียบการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดินของนานาประเทศ ซึ่งได้แก่ การรวมอำนาจ หมายถึง เป็นการรวมอำนาจตัดสินใจและการดำเนินการต่างๆ ได้แก่ คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่สังกัดราชการส่วนกลาง ที่สามารถใช้อำนาจบริหารคลอบคลุมทั่วประเทศ

การกระจายอำนาจ เป็นวิธีการที่รัฐ ราชการส่วนกลางโอนอำนาจการปกครอง หรือ บริหารบางส่วนบางเรื่อง ที่เกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะให้องค์กรนิติบุคคลอื่นรับไปดำเนินการแทนภายในอาณาเขตแต่ละท้องถิ่นด้วยงบประมาร และเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่น โดยมีอิสระ ราชการส่วนกลางเพียงกำกับดูแล (มิใช่บังคับบัญชา” เป็นหลักที่ถือเอาเสรีภาพของประชาชนที่จะปกครองตนเองเป็นที่ตั้ง

การแบ่งอำนาจ เกิดจากข้อจำกัดของการรวมอำนาจในเรื่องของความล่าช้าและไม่ทั่วถึงทุกท้องที่พร้อม ๆ กัน ราชการส่วนกลางจึงมอบอำนาจการตัดสินใจทางการบริหารในบางเรื่องให้เจ้าหน้าที่ของราชการส่วนกลางที่ส่งไปประจำปฏิบัติหน้าที่ในภูมิภาค เขตการปกครองต่าง ๆ สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุ นโยบายและวัตถุประสงค์ของราชการส่วนกลาง

จากหลักพื้นฐานข้างต้นประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทยต่างจัดรูปแบบการปกครองบนหลักการดังกล่าว เพื่อไปเป็นหลักในการพัฒนาประเทศ

หลักการป้องกันล่วงหน้า

หลักการป้องกันล่วงหน้า เป็นหลักการพิจารณาในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมว่ามนุษย์เป็นภยันตรายต่อสิ่งแวดล้อมด้วย ซึ่งหลักการนี้ให้หลีกเลี่ยงการเสี่ยงภัยต่อการเกิดภยันตรายที่เห็นว่าน่าจะเหมาะสมและจำเป็นตามสถานการณ์ไว้ก่อน สำหรับองค์กรสหประชาชาติก็ได้ริเริ่มให้มีข้อตกลงนานาชาติเพื่อดำเนินการป้องกันไว้ก่อนภายในกรอบพิธีสารเกียวโตภายในกรอบอนุสัญญาการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศของโลก หลักการดังกล่าวมีปรากฏอยู่ในหลักการที่ 15 ของปริญญาริโอ

สำหรับสถานที่ฝังกลบขยะ เป็นสถานที่อาจจะกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของประชาชนได้ง่าย เราจึงต้องมีการป้องกันผลดังกล่าว เพื่อมีการจัดทำสถานที่และการกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและประชาชนโดยถูกสุขลักษณะ

หลักความรับผิดเด็ดขาดทางแพ่ง

หลักความรับผิดเด็ดขาดทางแพ่ง เป็นกฎหมายกำหนดให้ผู้เสียหายแก่ผู้อื่นมีหน้าที่ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหาย ถึงแม้ว่าผู้กระทำให้เกิดความเสียหายนั้นมิได้จงใจหรือประมาทเลินเล่อ ผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายไม่ต้องรับผิดในกรณีที่กฎหมายบัญญัติเป็นข้อยกเว้นความรับผิดไว้เท่านั้น ซึ่งเป็นหน้าที่ของฝ่ายที่ก่อให้เกิดความเสียหายจะต้องพิสูจน์ว่ากรณีต้องด้วยข้อยกเว้นตามที่กฎหมายกำหนดไว้จึงจะพ้นความรับผิด ผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตนได้กระทำหรือละเว้นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ คงมีหน้าที่พิสูจน์เพียงว่าตนได้รับความเสียหายจริงตามที่กล่าวอ้าง

หลักการเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ

หลักการใช้กระบวนการทางสังคมซึ่งมาสนับสนุนการมีส่วนร่วม ซึ่งให้มีความสำคัญในด้านการจัดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ โดยให้ประชาชนและภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล ติดตาม ตรวจสอบเฝ้าระวังผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้ประชาชนและเอกชนได้รับรู้ หรือให้ความรู้ที่ผู้สร้างความเสื่อมโทรมให้กับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติโดยสามารถสร้างแรงจูงใจอย่างยิ่งต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

หลักความรับผิดชอบโดยเคร่งครัด

ในประเทศไทยหลักผู้ที่ก่อมลพิษต้องรับผิดชอบในการชดใช้ความเสียหายซึ่งตนได้ก่อขึ้นโดยนำหลักกฎหมายตามาตรา 420 ประมวลแพ่งและพานิช เรื่องความรับผิดจากการละเมิด ตามมาตรา 1337 ให้เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับความเสียหายจึงจะมีสิทธิเรียกร้อง แต่ถ้าผู้เสียหายจะต้องพิสูจน์ว่าจำเลยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อในการกระทำ หรือละเว้นกระทำการ จนสร้างความเสียหายให้กับโจทก์ ซึ่งในทางปฏิบัติเป็นเรื่องพิสูจน์ได้ยาก ด้วยเหตุนี้ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองและผู้ครอบครองและแหล่งกำเนิดมลพิษให้กับผู้อื่นหรือรัฐที่เสียหาย มีหน้าที่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายซึ่งบทบัญญัตินี้เป็นการผลักภาระการพิสูจน์

หลักการจัดการมูลฝอยของชุมชน

การบริหารการจัดการที่จะนำไปสู่การจัดการปัญหาขยะมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพมี 4 ประการคือ

1. การจัดการของขยะมูลฝอยครบวงจร เป็นการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยมี 4 ขั้นตอน

- การลดปริมาณขยะมูลฝอย
- การนำกลับมาใช้ใหม่

- หลีกเลี่ยงการใช้สิ่งของซึ่งเป็นอันตรายหรือไม่คุ้มค่า
- กำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกลักษณะ

2. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย
3. การใช้หลักสร้างขยะ ใครสร้างขยะคนนั้นจ่าย

การจัดการมูลฝอยของชุมชนเป็นการเริ่มต้นของประชาชนในพื้นที่ของตน เพื่อที่จะนำไปสู่กระบวนการ เพื่อปลูกจิตสำนึกให้กับประชาชน

การกำจัดหรือทำลาย

การกำจัดหรือทำลายแต่เดิมนั้นมี 7 วิธีด้วยกัน

1. การย่อยสลายตามกระบวนการธรรมชาติ หรือการหมักปุ๋ย เป็นการนำมูลฝอยอินทรียวัตถุไปรวมกันแล้วปล่อยให้มูลฝอยย่อยสลายไปตามธรรมชาติ หรือวิธีโดยช่วยกระตุ้นให้มูลฝอยย่อยสลายเร็วขึ้น
2. การสร้างโรงงานเผามูลฝอย เป็นการนำมูลฝอยที่เก็บได้ไปเผาในโรงงานเผามูลฝอยโดยใช้ความร้อนสูงประมาร 1,700-1,800 ฟาเรนไฮต์ ซึ่งทำให้มูลฝอยกลายเป็นขี้เถ้า ทำให้มูลฝอยลดลงได้ถึงร้อยละ 75-95 การกำจัดมูลฝอยนี้สามารถลดปริมาณมูลฝอยลงได้มากและนำขี้เถ้าที่เหลือจากการเผาทิ้งในบริเวณที่จัดไว้ต่อไป
3. การนำไปเป็นอาหารสัตว์ การนำมูลฝอยที่เป็นพวกเศษอาหาร เศษผัก ผลไม้ ไปเลี้ยงสัตว์เป็นวิธีที่ช่วยลดมูลฝอยลงได้มาก เพราะในแต่ละวันจะมีเศษอาหารเหลือจาก ภัตตาคาร ร้านอาหาร และตลาดสดปริมาณมาก แต่มีข้อเสีย คือวิธีนี้อาจทำให้เกิดอันตรายต่อสัตว์เลี้ยงถ้าในเศษอาหารมีเชื้อโรคปะปนอยู่ ดังนั้นควรนำเศษอาหารไปผ่านความร้อนก่อนจะปลอดภัยยิ่งขึ้น
4. การนำกลับไปใช้ใหม่ มูลฝอยที่ทิ้งในแต่ละวัน เช่น กระดาษทุกชนิดสามารถนำกลับไปใช้ใหม่ได้ เป็นการลดต้นทุนการผลิตกระดาษลงได้ส่วนหนึ่งและเป็นการสงวนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติได้ด้วย นับว่าเป็นผลด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม
5. การนำมูลฝอยทิ้งไว้ตามธรรมชาติ เป็นการนิยมใช้กันมายาวนานแพร่หลาย แต่ต้องใช้พื้นที่มากเพื่อไม่ให้รบกวนผู้ที่พักอาศัยในบริเวณใกล้เคียงไม่ให้เชื้อโรคแพร่กระจาย แต่ปัจจุบันเมื่อที่ดินราคาสูงขึ้นและที่สาธารณะหรือที่รกร้างว่างเปล่าไม่ค่อยมีหลงเหลืออยู่ ชุมชนเมืองได้ขยายตัวมากขึ้น การนำมูลฝอยไปทิ้งด้วยวิธีนี้จึงไม่เหมาะสม ทำให้เกิดความเน่าเสีย ผิวดินและน้ำใต้ดิน และอาจก่อให้เกิดเชื้อโรค
6. การฝังกลบอย่างถูกสุขาภิบาล การนำมูลฝอยไปทิ้งรวมกันไว้แล้วใช้ดินกลบทับกองมูลฝอยไว้แล้ว บางแห่งใช้วิธีให้เป็นก้อนเล็กลง แล้วนำไปทิ้งแล้วกลบด้วยดิน วิธีกำจัดมูลฝอยโดยวิธีนี้ข้อเสียทำให้น้ำผิวดินเน่าเสีย การกำจัดด้วยวิธีนี้จึงไม่เหมาะสมที่จะนำไปใช้เมื่อเทียบกับวิธีอื่น
7. การนำไปทิ้งทะเล เนื่องจากผิวดินเป็นที่น้ำหลายแหล่งต่าง ๆ เช่น ทะเล มหาสมุทร การไปทิ้งทะเลมหาสมุทรนิยมใช้กันในประเทศที่พัฒนาแล้วเช่น สหรัฐอเมริกา มูลฝอยที่นิยมไปทิ้งทะเล ได้แก่ สิ่ง

ปฏิกูลจากโรงงานอุตสาหกรรม สารพิษต่าง ๆ กากกัมมันตรังสี และวัสดุแข็งอื่น ๆ แต่ข้อเสียคือเป็นการแพร่กระจายสู่ระบบนิเวศฯ เช่น พืชและสัตว์น้ำ ดังนั้นสถาบันป้องกันสารพิษสิ่งแวดล้อม จึงออกกฎหมายห้ามนำสารพิษหลายชนิดไปทิ้งในแหล่งน้ำดังกล่าว

วิธีการฝังกลบขยะมูลฝอย มีอยู่ 3 วิธี

1. การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล เป็นการนำขยะมูลฝอยมาเทกองในพื้นที่จัดเตรียมไว้สำหรับการฝังกลบโดยเฉพาะ แล้วใช้เครื่องจักรกลเกลี่ยและบดอัดให้ยุบตัวลง หลังจากนั้นใช้ดินกลบทับและบดให้แน่นอีกครั้ง การดำเนินการฝังกลบขยะต้องมีการศึกษาความเหมาะสมและการออกแบบโครงสร้างทางวิศวกรรมที่เหมาะสมและอาจใช้พื้นที่ขนาดกว้างใหญ่ เช่น พื้นที่ป่าเสื่อมโทรม และเหมืองแร่เก่า
2. การหมักทำปุ๋ย คือการแยกมูลฝอยส่วนที่ไม่อาจย่อยสลายโดยธรรมชาติ เช่น พลาสติก กระเบื้อง โลหะ กระเบื้อง แก้ว จากนั้นนำขยะที่ได้ไปหมักในที่ที่มีอากาศถ่ายเทได้โดยใช้เวลาประมาณ 5-7 วัน ขยะมูลฝอยบางส่วนจะย่อยสลายโดยไม่เกิดเหม็นมากนักจึงนำไปสุมกองไว้แบบไม่ใช้อากาศอีก 2-4 เดือน ขยะมูลฝอยจะใช้ได้ และสามารถเติมสารใช้ทำปุ๋ยได้
3. การเผา ข้อดี คือ กำจัดได้รวดเร็ว สามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยได้เกือบหมด สามารถนำความร้อนจากการเผาไปใช้ได้ ข้อเสียคือ เสียค่าก่อสร้างสูง
4. วิธีฝังกลบบนพื้นพื้นราบ เป็นวิธีฝังกลบเริ่มจากระดับดินเดิมโดยไม่มีการขุดดิน ทำการบดอัดขยะมูลฝอยตามแนวราบก่อน แล้วจึงบดอัดทับในชั้นดินแล้วค่อยบดทับในชั้นถัดไปสูงเรื่อย ๆ จนได้ระดับที่กำหนด การฝังกลบขยะมูลฝอยโดยวิธีนี้ต้องทำคันดินเพื่อทำหน้าที่เป็นผนังหรือขอบยันการอัดบดขยะมูลฝอย
5. วิธีฝังกลบแบบขุดร่อง เป็นวิธีฝังกลบจากระดับต่ำกว่าระดับดินเดิมโดยขุดดินลึกลงไปให้ได้ระดับที่กำหนดแล้วจึงเริ่มบดอัดขยะมูลฝอยให้เป็นชั้นบาง ๆ ทับหนาขึ้นเรื่อย ๆ การฝังกลบแบบขุดร่องไม่จำต้องทำคันดินเพราะสามารถใช้ผนังของร่องขุดเป็นกำแพงยันขยะมูลฝอยที่จะบดอัดได้ และยังสามารถใช้ดินที่ขุดออกแล้วนั้นกลับมาใช้กลบทับขยะมูลฝอยอีก
6. วิธีฝังกลบแบบหุบเขา เป็นวิธีฝังกลบพื้นที่มีลักษณะเป็นแอ่งขนาดใหญ่ ซึ่งเกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น หุบเขา ห้วยบ่อ เหมือง วิธีการฝังกลบและอัดขยะมูลฝอยในบ่อแต่ละแห่งต้องขึ้นอยู่กับสภาพภูมิอากาศ เช่นถ้าถ้าพื้นที่บ่อค่อนข้างราบอาจใช้วิธีฝังกลบแบบขุดร่องหรือพื้นราบแล้วแต่กรณี

ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่ปัญหาจะมาจากการบริหารหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เนื่องจากหน่วยงานการปกครองท้องถิ่น เช่น เทศบาล หรือองค์การบริหารงานส่วนท้องถิ่น ได้มีการออกข้อกำหนดมาบังคับใช้ในท้องถิ่นของตนเองได้ แต่ต้องคำนึงถึงนโยบายหลักจากกระทรวงมหาดไทยด้วยว่านโยบายในแต่ละปีได้สอดคล้องกับองค์กรส่วนท้องถิ่นหรือไม่ เพราะในแต่ละปีนนโยบายที่ทางออกมาให้กับหน่วยงานราชการปฏิบัติ บางพื้นที่ไม่

สามารถที่จะกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยกันได้หมดและยังไม่สอดคล้องกับทฤษฎีที่มุ่งให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในภาครัฐและนอกจากนี้ยังมีทฤษฎีอื่น ๆ ที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมว่าด้วยหลักความรับผิดอย่างเคร่งครัดและหลักความรับผิดทางแพ่งที่มุ่งให้ผู้ใดกระทำความผิดต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายด้วย และยังมีหลักผู้ก่อมลพิษให้ใช้บังคับผู้ที่ก่อมลพิษต้องรับผิดชอบด้วย แม้จะมีหลายทฤษฎีที่เข้ามาเกี่ยวข้องกันแต่รัฐก็ยังไม่สามารถที่จะสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนได้ เนื่องจากการบังคับใช้ต้องมีกฎหมายควบคู่กันประกอบกันไปด้วย ทฤษฎีของต่างประเทศที่นำมาใช้จะอิงกับหลักการประกาศของนานาชาติตามพิธีสารของเกียวโต ภายใต้กรอบอนุสัญญาตามปฏิญญาสากลซึ่งนานาชาตินิยมนำไปปฏิบัติตามกรอบอนุสัญญาดังกล่าว และแต่ละประเทศมุ่งเน้นให้มีการนำไปปฏิบัติเพราะในปัจจุบันนี้มีการหันมาใส่ใจสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เพราะถือว่ามนุษย์ต้องอยู่กับสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา สิ่งแวดล้อมจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทุกประเทศต้องมีและรักษาไว้ สิ่งปฏิกูลและมูลฝอยก็เช่นเดียวกันมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นจึงต้องมีวิธีที่จะกำจัดให้ได้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นวีฝังกลบ การเผา หรือการหมักปุ๋ย แล้วแต่องค์กรปกครองท้องถิ่นจะเลือกใช้วิธีไหนตามนโยบายให้สอดคล้องกับรับด้วย

ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยของต่างประเทศและประเทศไทย

การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยของประเทศไทย นิยมใช้กันประมาณ 7 วิธี แต่ก็ต้องพิจารณาว่าปัญหาในแต่ละพื้นที่ของประเทศไทยมีจำนวนสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยมากขึ้นหลายเท่าตัว เนื่องจากการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยของประเทศไทยและขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สมดุลกัน ปัญหาเนื่องจาก ในพื้นที่เขตเมืองจะมีการขยายตัวของประชากรจำนวนมากและไม่มีพื้นที่ฝนการฝังกลบสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยเพียงพอจึงต้องนำขยะมูลฝอยไปทิ้งเทกองไว้พื้นที่เดียวกัน เมื่อมีจำนวนขยะจำนวนมากทำให้เกิดกลิ่นเน่าเหม็นและน้ำชะขยะไหลลงสู่แหล่งน้ำ และการติดเชื้อโรคจากกองขยะและสัตว์ที่มาคุ้ยเขี่ยนอกจากนี้ยังเกิดแก๊สในกองขยะทำให้เกิดติดไฟทำให้ดับยากและนอกจากนี้การจัดเก็บขยะมูลฝอยของประเทศไทยยังหาระบบที่จะจัดเก็บให้ตามเป้าหมายที่กำหนดได้ยาก สำหรับในต่างประเทศแนวนโยบายให้มีขยะเหลือศูนย์ อย่างประเทศสหรัฐ อเมริกาในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ได้มีการประกาศนโยบายดังกล่าวเพื่อเป็นการตอกย้ำว่าจะต้องไม่มีขยะหลงเหลืออยู่อีกต่อไปและในหลาย ๆประเทศ อย่างเช่นประเทศญี่ปุ่น และประเทศอื่น ๆ อีกก็มีนโยบายการจัดการที่สามารถจัดการกับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยอย่างได้ผล โดยในต่างประเทศมีการออกกฎหมายให้สอดคล้องในเรื่องการก่อให้เกิดมลพิษกับสิ่งแวดล้อมด้วย เช่น การออกกฎหมายเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ การเรียกคืนภาษีของผู้ผลิต หรือกฎหมายรีไซเคิล และขาดการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในบ้านเมือง พ.ศ. 2535และ พ.ศ. 2560 ซึ่งไม่สามรถที่จะจับกักขังหรือจำคุกประชาชนทั่วไปในการทิ้งสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยได้จริง รวมถึง แม้จะมีพระราชบัญญัติการสาธารณสุขซึ่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถที่จะปรับผู้ที่ทิ้งสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

ได้แต่ถ้าหากผู้ที่ทิ้งสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยไม่ยอมให้ปรับก็ได้แต่เจ้าหน้าที่ต้องส่งเรื่องตามขั้นตอนของกฎหมายแต่เนื่องจากมีผู้ที่ทิ้งสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยเป็นจำนวนมาก แต่ก็ขาดแคลนเจ้าหน้าที่มากำกับดูแล เป็นต้น ซึ่งในประเทศไทยยังไม่มีการคุมเข้มในเรื่องของภาคอุตสาหกรรมการผลิตให้ภาคอุตสาหกรรมมาใส่ใจในเรื่องดังกล่าวมากนัก หนำซ้ำยังมีการนำเข้าขยะที่ไม่สามารถกำจัดเข้ามาในประเทศไทยอีก เพราะนโยบายการจัดการของประเทศไทยใช้ไม่ได้ผลจริง จึงยังมีขยะล้นเมืองซึ่งไม่สามารถที่จะกำจัดได้หมดสิ้นไป

ปัญหาการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนมากจะเป็นปัญหาในเรื่องงบประมาณที่ได้รับไม่สอดคล้องกับปริมาณการกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยและเรื่องบุคลากรรวมถึงพื้นที่ที่จะนำสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยไปฝังกลบด้วย เนื่องจากพื้นที่ของประเทศไทยมีจำกัดในแต่ละท้องถิ่นเป็นภาคเกษตรกรรมส่วนมาก การนำสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยไปฝังกลบต้องมีปัจจัยหลายประการขั้นตอนแรกต้องมีพื้นที่สำหรับที่รองรับขยะมูลฝอยก่อน นอกจากนี้ต้องมีบุคลากรที่จะต้องมีความเชี่ยวชาญในเรื่องเครื่องจักรกลที่จะนำมาใช้ รวมถึงเงินทุนที่ทางรัฐบาลอุดหนุนให้มีการนำไปใช้ในการจักการการฝังกลบสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยด้วย รวมถึงในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจะเลือกวิธีฝังกลบแบบใดที่จะนำมาใช้ เพราะต้องคำนึงว่าการใช้การกำจัดแบบไหนคุ้มทุนมากที่สุดและองค์การปกครองท้องถิ่นต้องดูด้วยว่า ถ้าจัดการแล้วสามารถที่จะจัดการกับขยะมูลฝอยต้องครอบคลุมทั่วถึงหมดทั้งจังหวัดหรือไม่ และไม่มีจำนวนมูลฝอยตกค้างอยู่สำหรับมูลฝอยที่ตกค้างจะทำอย่างไรให้กำจัดออกไปได้หมดสิ้น และมีระยะเวลากำจัดเท่าใดจึงจะกำจัดได้หมด หากเครื่องจักรกลเสียจะสามารถใช้ระยะเวลาเท่าใดในการซ่อมแซมและจะมีบุคคลากรผู้เชี่ยวชาญมาแนะนำให้แก้ไขอย่างไร จึงจะสามารถนำเครื่องจักรกลับมาใช้งานได้ จะเห็นได้ว่ามีปัญหาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องมีแนวนโยบายร่วมกันวางแผนในการกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยให้หมดสิ้นไป และนอกจากนี้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ที่มาดำเนินการซึ่งมีน้อยมาสามารถที่จะดูและได้อย่างทั่วถึง ทางรัฐจึงต้องจ้างบริษัทเอกชนเข้ามาดูแลช่วยจัดการร่วมกันกับองค์กรปกครองท้องถิ่นแต่บริษัทเอกชนที่เข้ามาประมูลงานมีไม่มากหลากหลายและคุณสมบัติไม่เข้ากับหลักเกณฑ์บางครั้งอาจไม่มีคุณภาพเพียงพอและทำให้เพิ่มต้นทุนสูงขึ้นยิ่งขึ้นไป หากรัฐมีต้นทุนในการกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยมากรัฐก็จะไม่มีงบประมาณที่เพียงพอกับหน่วยงานเอกชน ดังนั้นในเรื่องของงบประมาณก็มีส่วนที่ไม่สารถที่จะบริหารได้ตามเป้าหมาย

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการนำปัญหาทั้งหลายมาวิเคราะห์ว่า มีกฎหมายที่นำมาใช้ในการกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูล

ฝอยจำนวนกี่ฉบับและสามารถที่จะดำเนินการให้การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยเป็นไปในทิศทางเดียวกันได้หรือไม่ เนื่องจากมีกฎหมายหลายฉบับ เจ้าหน้าที่ต้องแบ่งแยกกันว่าจะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น ผู้ใดเป็นผู้บังคับใช้กฎมายโดยตรง เนื่องจากเราจะต้องมีกฎหมายให้กำหนดแต่ละเรื่องเป็นกลางก่อน เช่น มีกฎหมายซึ่งรวมการกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยโดยเฉพาะไม่ไปปะปนกันหลายฉบับและจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานไม่สับสน หรือประชาชนสามารถเข้าใจในกฎหมายและสามารถนำไปบังคับใช้ได้ทันที การบังคับใช้กฎหมายจำต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยร่วมกับภาคองค์กรปกครองท้องถิ่น และใช้หลักเปิดเผยข้อมูลสาธารณะเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารและนำหลัก”ผู้ใดก่อมลพิษผู้นั้นเป็นผู้จ่าย” อย่างเคร่งครัดมิฉะนั้นแล้วเราจะมาสามารถนำกฎหมายที่มีอยู่มาบังคับใช้ได้ และนอกจากนี้ทางรัฐบาลได้กำหนดนโยบายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถที่จะวางแผนจัดการโดยมีการร่วมประชุมกันในระดับจังหวัด และเมื่อระดับจังหวัดเห็นชอบกับนโยบายแล้วองค์ปกครองท้องถิ่นสามารถร่วมมือกันปฏิบัติกันได้เลย ไม่จำต้องส่งนโยบายกลับไปให้กระทรวงมหาดไทยสั่งเห็นชอบลงมาซึ่งในบางครั้งล่าช้ามากกว่าจะได้นำมาทำตามนโยบายที่ตั้งไว้ ดังนั้น การที่รัฐบาลกับหน่วยงานส่วนองค์กรปกครองท้องถิ่นและภาคประชาชนรวมถึงหน่วยงานทางภาคเอกชนต้องร่วมมือกันทุกฝ่าย และต้องมีการบูรณาการกำหมายร่วมกันโดยนำกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยมารวมกันและในเรื่องการกำหนดงบประมาณต้องมีการกำหนดงบประมาณให้กับหน่วยงานปกครองท้องถิ่นมากกว่าในการจัดการสิ่งปฏิกูลมูลฝอยที่มากกว่า

สำหรับในภาคเอกชน ที่ต้องมีการประมูลงานกับองค์กรปกครองท้องถิ่นนั้น เนื่องจากทางรัฐบาลมีการให้หน่วยงานภาคเอกชนเป็นผู้จัดเก็บจำนวนสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยเพราะทางภาคเอกชนจะมีความพร้อมทั้งทางอุปกรณ์และจำนวนบุคลากรมากกว่าเนื่องจากงานด้านกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยเป็นงานค่อนข้างหนักและอยู่กับความสกปรกจึงต้องอาศัยประชาชนในการคัดแยกจำนวนขยะมูลฝอยในระดับแรกก่อน แล้วค่อยนำมากำจัดมูลฝอยแต่ละชนิดได้ง่าย นอกจากนี้ควรจัดเก็บสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยแต่ละชนิดให้กำหนดวันจัดเก็บ เช่นวันจันทร์ ถึงวันอาทิตย์เราต้องแบ่งวันจัดเก็บขยะมูลฝอยให้เป็นแต่ละประเภท นอกจากนี้เราต้องมีรถใส่จำนวนขยะมูลฝอยตามสีของถังขยะและนำไปจัดการในบ่อขยะซึ่งกำหนดไว้ว่าจะมีการจัดการไปฝังกลบหรือเผาหรือทำปุ๋ยหมัก แล้วแต่ประเภทของขยะที่เก็บได้ และเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานราชการต้องจัดทำสถิติในการจัดการว่าขยะแต่ละประเภทถูกจัดการไปได้ในระยะเวลากี่วัน และหากเป็นสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่กำจัดได้ยากต้องทำสถิติว่าใช้ระยะเวลากี่วันถึงจะกำจัดได้หมดสิ้น นอกจากนี้ยังต้องมีการนำขยะมูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ให้เจ้าหน้าที่คัดแยกและสามารถนำกลับไปให้ประชาชนสามารถมารับกลับไปใช้ได้ โดยมีคลังของขยะรีไซเคิลเพื่อไว้แจกจ่าย โดยเป็นการลดการผลิตขึ้นใหม่และจำนวนขยะที่จะหมุนเวียนเพิ่มขึ้นใหม่ด้วย แต่ถ้าหากจำนวนขยะมูลฝอยที่ไม่สามารถนำกลับไปใช้ใหม่ได้ให้นำไปจัดการตามวีที่

รัฐบาลกำหนดของการฝังกลบ หรือเพื่อที่จะแปรรูปเป็นพลังงานไฟฟ้าเพื่อหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ได้ และนอกจากนี้ควรใช้กฎหมายบังคับการทิ้งขยะ หรือการรีไซเคิลของผลิตภัณฑ์เพื่อลดจำนวนมูลฝอยอีกทางหนึ่งด้วย จะเห็นได้ว่าถ้าทางรัฐร่วมมือกับองค์กรปกครองท้องถิ่นสร้างความเข้าใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่การทิ้งขยะและนำกฎหมายมาบังคับด้วยว่านอกจากจะมีโทษปรับแล้วต้องมีโทษที่เพิ่มมากขึ้นด้วย เพื่อที่ประชาชนจะได้ให้ความร่วมมือกับทางภาครัฐทำให้ขยะลดลงและไม่เพิ่มมากขึ้น และรัฐต้องหามาตรการที่จะบังคับให้ประชาชนสามารถกระทำตามกฎหมายได้จริง โดยปลูกฝังให้กับประชาชนในระดับท้องถิ่นและกระจายไปทุกท้องที่ การจัดการจึงจะมีผลสำเร็จเกิดขึ้นอย่างแน่นอน